

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

Кафедра економіки, менеджменту та управління територіями

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ВСП «ІНО КНУБА»

О. В. Петроченко

“ 22 ” *серпня* 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Інтелектуальна власність

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, фахове

спрямування:

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітньо-професійна програма «Економіка»

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 051 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма «Менеджмент»

Галузь знань 19 «Архітектура та будівництво»

Спеціальність 191 «Архітектура та містобудування»

Освітньо-професійна програма «Архітектура будівель та споруд»

Галузь знань 19 «Архітектура та будівництво»

Спеціальність: 192 «Будівництво та цивільна інженерія»

Освітньо-професійна програма «Міське будівництво та господарство» (фахові спрямування: міське будівництво та господарство; автомобільні дороги, вулиці та дороги населених пунктів; організація та економіка будівництва);

Освітньо-професійна програма «Промислове та цивільне будівництво»

Освітньо-професійна програма «Водопостачання та водовідведення»;

Освітньо-професійна програма «Теплогазопостачання і вентиляція»

Галузь знань 19 «Архітектура та будівництво»;

Спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій»;

Освітньо-професійна програма «Землеустрій та кадастр»;

Освітньо-професійна програма Інженерна геодезія».

Київ – 2022 р.

Робоча програма Інтелектуальна власність

(назва навчальної дисципліни)

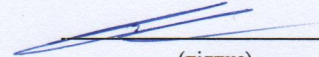
для студентів ВСП «ІНО КНУБА» спеціальності 191 «Архітектура та містобудування», галузі знань 19 «Архітектура та будівництво», освітньо-професійної програми «Архітектура будівель та споруд»

Розробники:

Доцент кафедри економіки, менеджменту та управління територіями

Денисюк Ольга Василівна, к.ек.н., доцент

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання)

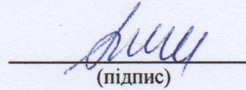

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри архітектурно-проектної справи

Протокол № _____ від «_____» _____ 2022 року

Завідувач кафедри

(Авдєєва Н.Ю.)

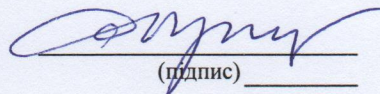
(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною радою (НМР)

ВСП «Інститут інноваційної освіти Київського національного університету будівництва і архітектури»:

Протокол № _____ від «_____» _____ 2022 року

Голова НМР

(Прусов Д.Е.)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Заочна форма навчання
Загальна кількість годин – 45 (1,5 кредити ЄКТС)	<p>Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність 051 «Економіка» Освітньо-професійна програма «Економіка»</p> <p>Галузь знань 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність 051 «Менеджмент» Освітньо-професійна програма «Менеджмент»</p> <p>Галузь знань 19 «Архітектура та будівництво» Спеціальність 191 «Архітектура та містобудування» Освітньо-професійна програма «Архітектура будівель та споруд»</p> <p>Галузь знань 19 «Архітектура та будівництво» Спеціальність: 192 «Будівництво та цивільна інженерія» Освітньо-професійна програма «Міське будівництво та господарство» (фахові спрямування: міське будівництво та господарство; автомобільні дороги, вулиці та дороги населених пунктів; організація та економіка будівництва); Освітньо-професійна програма «Промислове та цивільне будівництво» Освітньо-професійна програма «Водопостачання та водовідведення»; Освітньо-професійна програма «Теплогазопостачання і вентиляція»</p> <p>Галузь знань 19 «Архітектура та будівництво»; Спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій»; Освітньо-професійна програма «Землеустрій та кадастр»; Освітньо-професійна програма Інженерна геодезія».</p>	Нормативна
		Рік підготовки:
		1-й
		Семестр
		1-й
		Лекції
		4 год.
		Практичні, семінарські
		4 год.
		Лабораторні
-		
Контрольна робота		
1		
Самостійна робота		
37 год.		
Індивідуальна робота студентів під керівництвом викладача:		
-		
Вид контролю:		
Залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни:

2.1 Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів із теоретичними основами інтелектуальної власності, інституційними та інформаційними інструментами забезпечення функціонування системи інтелектуальної власності в Україні.

2.2 Основні завдання вивчення дисципліни полягають в теоретичній та практичній підготовці студентів фаху з питань:

- сутність, структуру, принципи формування та порядок організації системи інтелектуальної власності;
- засади правової охорони інтелектуальної власності та організаційно-правове регулювання взаємодії її суб'єктів і об'єктів;
- порядок складання і подання заявок на винаходи (корисні моделі), промислові зразки, знаки для товарів та послуг, раціоналізаторські пропозиції;
- вимоги формальної та кваліфікованої експертизи заявок на винаходи, корисні моделі, промислові зразки та знаки на товарі та послуги;
- підходи до здійснення патентного пошуку;
- ліцензійний договір на використання об'єктів інтелектуальної власності;
- правила складання рефератів та описів промислових зразків;
- вивчити критерії патентоспроможності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати**:

- сутність та поняття інтелектуальної власності;
- принципи формування, порядок організації й структуру системи інтелектуальної власності та її функціонування;
- особливості здійснення патентного пошуку;
- сутність промислової власності;
- сутність авторського права та суміжних прав;
- поняття знаків для товарів та послуг, раціоналізаторської пропозиції;
- правові основи та механізм ліцензування;
- засади правової охорони у сфері інтелектуальної власності;
- вимоги формальної та кваліфікаційної експертизи заявок на винаходи, корисні моделі, промислові зразки та знаки на товарі та послуги;
- організаційно-правове регулювання взаємодії суб'єктів та об'єктів інтелектуальної власності.

Вміти: використовувати

- провести патентно-інформаційний пошук;
- визначати критерії патентоспроможності;
- складати та подавати заявку на винахід та корисну модель;
- складати реферати та описи промислових зразків;
- визначати ознаки для товарів та послуг;
- складати та подавати заявку на товарний знак для товарів та послуг;
- складати ліцензійний договір на використання об'єктів інтелектуальної власності.

Результатом вивчення дисципліни "Інтелектуальна власність" є набуття студентами універсальних професійних компетентностей з використання об'єктів інтелектуальної власності в діяльності підприємства. За результатами вивчення дисципліни студенти повинні оволодіти професійними компетентностями. Професійні компетентності – автономність та відповідальність і комунікації, визначаються через здатність використовувати основні положення чинного законодавства в сфері інтелектуальної власності, юридичні терміни, поняття і теорії права інтелектуальної власності в процесі здійснення господарської діяльності. Комунікації проявляються у: вільному володінні термінологією у сфері права інтелектуальної власності та навичками роботи з Цивільним кодексом України та іншими джерелами з визначення інтелектуальної власності; здатність

до подальшого самовдосконалення в сфері інтелектуальної власності. Автономність та відповідальність: вміння самостійно аналізувати і узагальнювати судову практику; самостійно вирішувати наукові та практичні проблеми в сфері діяльності пов'язаної із переходом прав інтелектуальної власності; розуміти причини, умови та тенденції зміни правової доктрини у сфері здійснення та регулювання інтелектуальної власності; брати участь у розробці нормативно-правових актів відповідно до профілю своєї професійної діяльності; здійснювати професійну діяльність на основі розвиненої правосвідомості, правового мислення та правової культури.

Програмні результати навчання (за ОПП «Архітектура будівель та споруд»)

РН08. Організовувати роботу над комплексними архітектурно-містобудівними проектами, співпрацю з замовниками та громадськістю при розробці, узгодженні і публічному обговоренні архітектурних проектів; зрозуміло доносити власні висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців.

РН10. Обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проектів у сфері архітектури та містобудування державною та іноземною мовами усно і письмово.

РН15. Аналізувати міжнародний та вітчизняний досвід щодо проектування об'єктів архітектури та містобудування.

РН19. Застосовувати знання і розуміння методів та принципів організації проектної справи, здійснювати документальне оформлення наукової, технічної, проектної й управлінської діяльності, спрямованої на реалізацію державної політики щодо будівництва та архітектури..

Програмні компетенції (за ОПП «Архітектура будівель та споруд») :

Інтегральні компетентності (ІК):

- ІК - Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері архітектури та містобудування.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК03. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК04. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК02. Здатність розв'язувати проблеми архітектури та містобудування у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

СК06. Здатність аналізувати міжнародний та вітчизняний досвід, збирати, накопичувати і використовувати інформацію, необхідну для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру у сфері архітектури та містобудування.

СК08. Здатність розробляти завдання на архітектурно- містобудівне проектування, організувати процес проектування з використанням даних щодо натурних обстежень, обмірних робіт, містобудівного розрахунку об'єкту проектування.

СК09. Здатність управляти робочими процесами у сфері архітектури та містобудування, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

СК11. Здатність критично осмислювати проблеми архітектури та містобудування.

СК12. Здатність використовувати в архітектурно-проектній та містобудівній діяльності законодавчу та нормативну документацію.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття та система управління інтелектуальною власністю. Основні засади законодавчого регулювання та міжнародного співробітництва.

Історія виникнення та становлення інтелектуальної власності в Україні і світі. Поняття та сутність інтелектуальної власності, її види. Суб'єкти та об'єкти права інтелектуальної власності. Взаємозв'язок та співвідношення понять «права інтелектуальної власності» та «права власності». Система управління інтелектуальною власністю в Україні, її складові. Державна система правової охорони інтелектуальної власності. Основні засади законодавчого регулювання та міжнародного співробітництва у сфері інтелектуальної власності.

Тема 2. Авторське право

Об'єкти авторського права. Суб'єкти авторських правовідносин. Виникнення і здійснення авторського права. Авторське право і право власності на матеріальний об'єкт. Державна реєстрація авторських прав. Особливості правових правовідносин при співавторстві. Особисті немайнові права автора. Майнові права автора та інших осіб, що мають авторське право. Виключне право на використання твору, його суть та порядок застосування. Виключне право на дозвіл або заборону використання твору іншими особами, його використання. Особливості правових відносин щодо авторства службового, аудіовізуального, похідного творів тощо. Вільне використання творів, його особливості. Перехід творів у суспільне надбання. Право на винагороду. Право слідування.

Тема 3. Суміжні права

Об'єкти та суб'єкти суміжних прав. Виникнення і здійснення суміжних прав. Немайнові права виконавців. Майнові права виконавців, виробників фонограм, відеограм, організацій мовлення. Використання фонограм і відеограм, опублікованих з комерційною метою. Управління майновими правами суб'єктів авторського і суміжних прав. Мета створення і функції організацій колективного управління авторськими і суміжними правами. Охорона та захист авторського та суміжних прав. Способи цивільно-правового та судового захисту авторського права і суміжних прав.

Тема 4. Винахід (корисна модель)

Поняття, сутність, формула та пріоритет винаходу. Об'єкт винаходів. Класифікація та ознаки винаходів. Охороноздатність та правової захист винаходів. Право на одержання патенту. Права та обов'язки, що впливають з патенту. Примусове відчуження прав на винахід (корисну модель). Права власника і відповідальність. Вимога єдності винаходу.

Склад заявки. Загальні вимоги до змісту документів заявки на винахід. Заява про видачу патенту. Вимоги та опис винаходу (корисної моделі). Формула винаходу (корисної моделі). Призначення та вимоги до формул винаходу. Структура, види та складання формули винаходу (корисної моделі). Вимоги до реферату. Міжнародна заявка. Пріоритет на винахід (корисну модель).

Подання та розгляд заявки на винахід (корисну модель). Види експертизи заявки на винахід (корисну модель). Експертиза заявки за формальними ознаками. Експертиза по суті. Оскарження рішення за заявкою. Тимчасова правова охорона. Процедура видачі та термін дії патенту. Припинення дії патенту та визнання його недійсним. Патентні податки.

Тема 5. Промисловий зразок і раціоналізаторська пропозиція

Поняття та ознаки промислового зразку, промислова придатність. Охороноздатність та правовий захист промислового зразку. Права та обов'язки, що впливають з патенту. Зміст документів заявки на промисловий зразок. Вимога єдності. Опис промислового зразка. Склад заявки. Заява про видачу патенту. Пріоритет. Експертиза заявки. Державна реєстрація та видача патенту на промисловий зразок. Оскарження рішення за заявкою. Поняття та сутність раціоналізаторської пропозиції.

Права авторства. Оформлення раціоналізаторської пропозиції до використання. Авторська винагорода.

Тема 6. Знаки для товарів та послуг

Визначення та поняття товарного знаку для товарів та послуг. Виокремлення позначень, які не підлягають правовій охороні. Об'єкти правової охорони щодо знаків на товари і послуги. Складання та подання заявки на товарний знак для товарів та послуг. Експертиза заявки на знак для товарів та послуг. Права які випливають з свідоцтва на використання знаку. Захист при порушенні прав власника свідоцтва використання товарного знаку для товарів та послуг. Міжнародна заявка на знак для товарів та послуг.

Тема 7. Зазначення походження товарів

Використання у господарській діяльності комерційного найменування й географічного зазначення. Поняття та правова охорона географічного зазначення походження товарів. Порядок реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та / або права на його використання. Права та обов'язки, що випливають із реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та / або права на його використання. Визнання недійсною та припинення правової охорони кваліфікованого зазначення походження товару та / або права на використання цього зазначення. Захист прав на використання прав на використання зазначення походження товару.

Тема 8. Ліцензування

Поняття та види ліцензій. Основні принципи державної політики у сфері ліцензування. Види господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню. Подання документів до органу ліцензування для одержання ліцензії. Ліцензійні справи та ліцензійний реєстр. Продаж, купівля та обмін ліцензіями у сфері інтелектуальної власності. Обов'язкові умови та реквізити ліцензійного договору. Строк дії ліцензійного договору. Типовий ліцензійний договір. Державна реєстрація договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності. Види ліцензійних платежів

Тема 9. Патентна інформація та патентні дослідження

Система патентної інформації в Україні. Види патентної інформації. Офіційні патентні бюлетені та інформаційні бібліотечні видання. Патентні фонди та бази даних. Порядок проведення патентних досліджень. Види патентних пошуків. Планування патентних досліджень. Звіт про патентні дослідження. Патентна чистота продукції.

Тема 10. Міжнародний захист інтелектуальної власності

Всесвітня організація інтелектуальної власності. Охорона промислової власності (Паризька конвенція з охорони промислової власності). Охорона авторського права (Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів та Всесвітня конвенція про авторське право). Охорона інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення).

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовних модулів і тем	Кількість годин			
	заочна форма навчання			
	Усього	в тому числі		
		Лекції	Семінарські (Практичні)	СРС
1	2	3	4	
Тема 1. Поняття та система управління інтелектуальною власністю. Основні засади законодавчого регулювання та міжнародного співробітництва	8	2	2	4
Тема 2. Авторське право	4			4
Тема 3. Суміжні права	4			4
Тема 4. Винахід (корисна модель)	4			4
Тема 5. Промисловий зразок і раціоналізаторська пропозиція	3			3
Тема 6. Знаки для товарів та послуг	3			3
Тема 7. Зазначення походження товарів	3			3
Тема 8. Ліцензування	6		2	4
Тема 9. Патентна інформація та патентні дослідження	6	2		4
Тема 10. Міжнародний захист інтелектуальної власності	4			4
Усього годин:	45	4	4	37

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття та система управління інтелектуальною власністю. Основні засади законодавчого регулювання та міжнародного співробітництва.	2
2	Ліцензування	2

Практична робота 1.

Поняття та система управління інтелектуальною власністю. Основні засади законодавчого регулювання та міжнародного співробітництва.

План (відповіді на питання)

1. Визначте поняття “інтелектуальна власність” у сучасній економічній літературі.
2. Наведіть еволюцію наукових підходів до сутності інституту інтелектуальної власності.
3. Наведіть структуру права інтелектуальної власності.
4. Перелічіть і дайте характеристику суб'єктів відносин інтелектуальної власності.
5. Класифікуйте об'єкти інтелектуальної власності.

Ситуаційні завдання

Ситуаційне завдання 1.

Телерадіокомпанія звернулася до суду з позовом до редакції газети "Вісті" про конфіскацію накладу видання з програмою її передач і стягнення компенсації за збитки, завдані систематичної передруком таких програм з газети "Часопис", котрій ця інформація передається ТРК за договором. Позивач вважав, що програма теле- і радіопередач є результатом інтелектуальної діяльності співробітників компанії, тому у нього в силу чинного законодавства виникло виключне право на використання програми як службового твору і будь-яка її публікація без його відома є порушенням авторських прав і дає підставу застосувати заходи відповідальності.

Яке рішення повинен винести суд?

Ситуаційне завдання 2.

Після подачі заявки до Патентного відомства при проведенні експертизи патентоздатності винаходу з'ясувалося, що він відкрито демонструвався авторами на спеціалізованій торгово-промисловій виставці виробників.

Чи може ця обставина служити підставою для відмови у видачі патенту на винахід?

Ситуаційне завдання 3.

Перебираючи патентну документацію, вчений Іванов наткнувся на патент "Симптоматичне лікування захворювань за допомогою осиковою палички в момент повнолуння для відновлення цілісності енергетичної оболонки організму людини". Наступний патент називався "Спосіб отримання екологічно чистого поля, що створюється природним джерелом без додаткових технічних засобів, для лікувального ефекту". Однак більш за все Іванову сподобався винахід під назвою "Пристрій для гармонізації навколишнього простору".

Чи є в чинному законодавстві відповідальність за патентування та реалізацію подібних "способів" і "пристроїв"? На що видається патент, на ідею або на технічний результат?

Ситуаційне завдання 4.

Вчений Іванов, довгий час вивчав вплив різних видів головних уборів на розумові здібності людини, дійшов висновку, що може отримати патент на застосування кепки в якості концентратора енергії людського розуму. Автор нововведення звернувся до знайомого патентного повіреного з проханням поради, як краще запатентувати об'єкт: у вигляді винаходу, корисної моделі чи промислового зразка. Проте його товариш висловив припущення, що на цей об'єкт поширюється дія авторського права і більше ніякого.

Чому він так вирішив?

Ситуаційне завдання 5.

У пародії на стиль відомого поета пародист вказав деякі відомості з його особистого життя, а при їх публічному виконанні кривлявся та гримасничав. Вбачаючи порушення своїх прав, поет подав позов у суд.

Проаналізуйте наведену ситуацію. Які відносини виникли? Чи порушені права поета?

Практична робота 2.

Ліцензування

План (відповіді на питання)

1. Наведіть особливості вартісного оцінювання об'єктів інтелектуальної власності.
2. Розкрийте сутність та механізм комерціалізації інтелектуальної власності.
3. Розкрийте особливості та практичне значення ліцензійних угод.
4. Наведіть класифікацію ліцензійних угод.
5. Порівняйте методи визначення ціни ліцензії.
6. Розкрийте сутність та специфіку роялті.
7. За якими методами розраховується вартість роялті?

Практичні завдання

Практичне завдання 1.

Визначити вартість бренду підприємства, якщо в його створення вкладено 270 тис. грн. Чистий прибуток підприємства від збільшення обсягів реалізації продукції унаслідок проведення рекламних кампаній склав у 1 році – 80 тис. грн, 2-му – 90 тис. грн, 3-му – 140 тис. грн, 4-му – 250 тис. грн. Середній рівень рентабельності підприємства за цей період склав 12,5 %.

Практичне завдання 2.

Визначити вартість бренду підприємства, якщо витрати на інформаційні заходи для його просування склали у 1 році – 120 тис. грн, 2-му – 110 тис. грн, 3-му – 70 тис. грн, 4-му – 90 тис. грн. Авторська винагорода розробникам склала 45 тис. грн. Щорічний рівень інфляції становив 6 %.

Практичне завдання 3.

Зробити висновок про найкращий спосіб продажу підприємством прав на об'єкт інтелектуальної власності (терміном на 5 років):

- 1) продаж на умовах виключної ліцензії;
- 2) продаж на умовах одиначної ліцензії;
- 3) продаж на умовах невиключної ліцензії.

Врахувати, що при варіантах 1 та 3 видом ліцензійних платежів є паушальний платіж у розмірі 5 млн грн, а варіанті 2 – роялті у розмірі 0,7 млн. грн. Кількість контрагентів, що бажають отримати ліцензійний договір – 2.

Додатковий щорічний чистий прибуток підприємства за умови використання об'єкта інтелектуальної власності у власному виробництві становитиме 0,5 млн. грн.

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми та зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	<p><i>Поняття та система управління інтелектуальною власністю. Основні засади законодавчого регулювання та міжнародного співробітництва.</i></p> <p>Надати поняття та сутності інтелектуальної власності, її види, суб'єктів та об'єктів права інтелектуальної власності.</p> <p>Надати оцінку взаємозв'язку та співвідношення понять «права інтелектуальної власності» та «права власності». Описати систему управління інтелектуальною власністю в Україні, її складові. Державна система правової охорони інтелектуальної власності, основних засад законодавчого регулювання та міжнародного співробітництва у сфері інтелектуальної власності.</p>	4
2	<p><i>Авторське право.</i></p> <p>Визначити об'єкт авторського права, суб'єктів авторських відносин. Особистісних немайнових прав автора. Майнові права автора та інших осіб, що мають авторське право.</p> <p>Видів вільного використання творів. Право автора на винагороду.</p>	4
3	<p><i>Суміжні права.</i></p> <p>Визначити об'єкт та суб'єкт суміжних прав. Виникнення суміжних прав. Майнових прав виконавців, виробників відеограм, організацій мовлення. Управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав. Охорони та захисту авторського та суміжних прав.</p>	4
4	<p><i>Винахід (корисна модель).</i></p>	4

	Надати визначення поняттю та сутності винаходів, їх охороноздатність та правовий захист. Порядок складання, подання, розгляду та експертизи заявки на винахід (корисну модель).	
5	<i>Промисловий зразок і раціоналізаторська пропозиція.</i> Скласти, подання та розгляд заявки на раціоналізаторську пропозицію. Використання раціоналізаторської пропозиції та виплата винагороди авторам.	3
6	<i>Знаки для товарів та послуг.</i> Скласти порядок складання, подання та експертизи заявки на товарний знак для товарів та послуг.	3
7	<i>Зазначення походження товарів.</i> Описати захист прав на використання зазначення походження товару. Порядок реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та / або права на його використання.	3
8	<i>Ліцензування.</i> Вказати відносин ліцензування у сфері інтелектуальної власності. Порядку продажу, купівлі та обміну ліцензіями.	4
9	<i>Патентна інформація та патентні дослідження.</i> Описати суть і порядок визначення патентної чистоти продукції.	4
10	<i>Міжнародний захист інтелектуальної власності.</i> Охорона інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення).	4

Головне завдання самостійної роботи студентів полягає у набутті необхідних умінь і навичок роботи з науковою, правовою та законодавчою літературою, вмінні читати та узагальнювати дію нормативно-правових регуляторів інтелектуальних процесів, збирати та давати характеристику джерел правової інформації тощо.

Самостійна навчальна робота передбачає вивчення рекомендованої літератури, монографії та наукових статей, вивчення нормативних актів, збірників законів, кодексів, судових матеріалів, інструкцій, що стосуються окремих тем навчального курсу, обробку правової та інших видів інформації, написання рефератів по окремим темам, а також визначення оцінки вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності, виконання завдань поточного контролю, підготовку до заліку тощо.

7. Тематика контрольних робіт

Робота має бути надрукована за допомогою загальноприйнятих технічних засобів (друкарська машинка або комп'ютер) на одному боці білого аркуша паперу формату А4 (297 x 210 мм.). Машинописний текст оформляється шрифтом Times New Roman № 14, з інтервалом 1,5 (до 30 рядків на сторінці). Кожна сторінка тексту (друкованого чи рукописного) обмежується полями: ліве — 30 мм, праве — 15 мм, верхнє — 20 мм, нижнє — 20 мм. Відстань між заголовком і текстом має бути 15–20 мм. Нумерація сторінок у роботі проставляється наскрізна, включаючи список літератури. Кожне завдання починається з нової сторінки. Теоретичне (перше) завдання має містити вступ, основну частину та висновки. Мають бути вказані посилання на джерела. Обсяг: 12–15 сторінок. На початку роботи зазначається варіант та текст завдання. В кінці роботи вміщується список використаних джерел. Загальний обсяг роботи — 20–30 сторінок. Робота повинна містити титульний аркуш, текст завдання, виконане завдання у відповідному порядку, список використаних джерел.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Особливості кримінальної відповідальності за порушення патентних прав.
2. Завдання:

Олександр Н. та Петро Т. звернулись до свого приятеля Павла Г. (працював у Державному департаменту інтелектуальної власності) з пропозицією за певну плату довідатись про особливості нового запатентованого винаходу. Спираючись на отримані дані, Олександр і Петро використали переваги новинки без спеціального дозволу.

Яку відповідальність за це вони можуть понести? Які особливості відповідальності кожного з них?

3. Скласти 10 тестів за темами 1–2.
4. Скласти ліцензійний договір (винахід).

Варіант 2

1. Співвідношення авторського та патентного права.
2. Завдання:

Громадянин Р. винайшов новий продукт, який може бути використано в харчовій промисловості. Він звернувся до фахівців з проханням пояснити, чи можна такий продукт запатентувати як винахід. Йому пояснили, що продукт не має достатнього винахідницького рівня, а тому винаходом вважатися не може.

Що в такому випадку робити Р.? Чи може за таких умов продукт вважатись винаходом? Чи можна якимось захистити результат інтелектуальної праці?

3. Скласти 10 тестів за темами 1–2.
4. Скласти договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід.

Варіант 3

1. Міжнародні угоди у сфері патентного права: їх значення та роль у врегулюванні патентних правовідносин.
2. Завдання:

Андрій А. взяв участь в конкурсі на створення нової оригінальної форми телевізора (проводив завод радіоприладів). Андрій виявив неабияку фантазію, виліпив нову форму з піску. Представникам заводу сподобався підхід молодого автора і вони оголосили його переможцем, погодилися використати його ідею форми у виробництві. Єдине застереження — Андрій повинен самостійно зареєструвати право інтелектуальної власності.

Як це можливо зробити? Що це за вид інтелектуальної власності?

3. Скласти 10 тестів за темою 3.
4. Скласти договір про створення за замовленням і використання об'єкта патентного права — винаходу.

Варіант 4

1. Порівняльна характеристика винаходу та корисної моделі.
2. Завдання:

Громадянин А. винайшов новий агрегат, що може бути задіяний при виробництві молокопродуктів, споживаючи значно менше електроенергії. Знайомі порадили негайно подати заявку на винахід до відповідної установи. Оскільки громадянин А. не знав усіх особливостей оформлення документів, то звернувся за допомогою до свого сусіда К. — фахового юриста. К. погодився допомогти, однак почав вимагати від А. зазначити його як співавтора винаходу, оскільки, пояснив К., він фактично буде реєструвати винахід і отримувати на нього патент, а це нібито дає право вважатись співавтором винаходу.

Чи правомірні вимоги К.? Чи може він вважатись співавтором? Що дає право вважатись співавтором?

3. Скласти 10 тестів за темою 4.
4. Скласти заявку на отримання патенту на винахід (пристрій).

Варіант 5

1. Особливості діяльності патентних повірених в Україні.

2. Завдання:

Микола У. самостійно розробив нову речовину, яка дозволяє прискорювати дозрівання плодів фруктових дерев. Ця речовина практично нешкідлива для людини, оскільки при її виробництві використовуються тільки природні сполуки. Однак винахідник не мав жодних необхідних матеріальних ресурсів для виробництва, а також не хотів займатись оформленням патенту, оскільки це забрало б багато часу і сил. Проте розповідав усім знайомим про свій винахід. Молодий підприємець Ярослав Ш. звернувся до Миколи з пропозицією викупити всі права на винахід включно з немайновим правом авторства, тобто автором запатентованого винаходу буде вважатися Ярослав Ш. Чи законно це? Чи можуть бути відчужені немайнові права автора включно з правом його імені?

3. Скласти 10 тестів за темою 5.

4. Скласти заявку на отримання патенту на корисну модель.

Варіант 6

1. Патентування винаходу відповідно до Договору про патентну кооперацію.

2. Завдання:

Володимир О. створив новий продукт, що полегшує і здешевлює виробництво мінеральних добрив. Винахідник вирішив запатентувати свій винахід і звернувся з необхідними документами до відповідного органу. Один знайомий порадив Володимиру отримати так званий деклараційний патент, адже він обійдеться дешевше, а права надасть однакові. Володимир погодився, однак уже через півтора роки з'ясував, що термін дії так його патенту лише 6 років, а не 20 — як патенту на винахід.

Чи можна продовжити термін дії деклараційного патенту? Чи можливо його замінити на патент на винахід? Якщо так, то що для цього потрібно?

3. Скласти 10 тестів за темою 6.

4. Скласти заявку на отримання патенту на промисловий зразок.

Варіант 7

1. Деклараційний патент: поняття, суть та значення.

2. Завдання:

Полтавчанин Олександр В. розробив новий оригінальний дизайн автомобіля і запропонував його вітчизняним автобудівникам, однак у останніх така новинка не викликала інтересу. Проте розробкою зацікавилася чеська компанія Skoda. Олександр відгукнувся на пропозицію про співпрацю, зареєструвати зразок вирішив саме у Чеській республіці.

Чи можливо це зробити? Якщо так, то що для цього потрібно?

3. Скласти 10 тестів за темою 7.

4. Скласти договір комерційної концесії на винахід (спосіб).

Варіант 8

1. Примусове відчуження патентних прав: його сутність та значення.

2. Завдання:

Андрій А. та Борис Б. винайшли новий спосіб виготовлення паперу. З часом Андрій А. припинив активно користуватись патентом, придбав за містом помешкання і там оселився Борис Б. з часом також захотів відійти від активної діяльності. Знаючи, що Андрій А. особливо не цікавиться патентом, Борис вирішив самостійно передати право власності на винахід ТОВ "О", про що з часом і було укладено договір. Проте ТОВ "О" значно знизило ціну, мотивуючи це тим, що винахід уже дещо застарів. Після тривалих переговорів Борис таки погодився на запропоновану ціну, хоча й був дуже незадоволений.

Чи не порушуються за таких умов права патентовласників? Якщо так, то коли саме? Що потрібно робити для їх захисту?

3. Скласти 10 тестів за темою 8.

4. Скласти договір комерційної концесії на корисну модель.

Варіант 9

1. Особливості секретних об'єктів патентного права та порядок їх патентування.
2. Завдання.

Віктор Н. винайшов новий продукт, який може використовуватись у виробництві пластику, роблячи його твердішим. Автор запатентував свій винахід і вирішив відкрити власне виробництво. Однак через брак коштів зробити цього не зміг. Через певний час до нього звернулось ВАТ "Р" з пропозицією укласти ліцензійний договір на використання винаходу. Віктор відмовився, оскільки розраховував самостійно використовувати свій винахід. Через деякий час ВАТ "Р" почало самостійно використовувати винахід Віктора. Коли винахідник звернувся з претензією до підприємства, представники останнього пояснили, що відповідно до законодавства України, якщо винахід протягом тривалого часу не використовується і патентовласник не дає дозвіл на його використання, то він втрачає виключне право дозволяти використання цього винаходу, і зацікавлена особа має право безперешкодно використати винахід.

Як можна оцінити ситуацію? Чи справді втрачається таке право? Якщо так, то в якому випадку?

3. Скласти 10 тестів за темою 9.
4. Скласти ліцензійний договір (промисловий зразок).

Варіант 10

1. Сутність прав та обов'язків, що впливають з патенту.
2. Завдання:

Романом винайдено новий прилад для вимірювання напруги, — стійкіший до коливань, надійніший і точніший. Винахідник працював електриком за трудовим контрактом на підприємстві Т. Про винахід працівник повідомив своїх колег. Директор підприємства повідомив Романа, що підприємство як роботодавець має запатентувати винахід, як службовий. Роман заперечив: винахід є його і він сам має право на його патентування, адже винахідництво не передбачено ні його посадовою інструкцією, ні трудовим договором.

Як можна розв'язати таку суперечку? Що необхідно для того, щоб винахід вважався службовим?

3. Скласти 10 тестів за темою 10.
4. Скласти договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на корисну модель.

Варіант 11

1. Розвиток та становлення патентного права в Україні.
2. Завдання:

Володимир К. винайшов нову деталь, що може використовуватися в літакобудуванні. Його винахід було визнано секретним, відповідно таким, що не може використовуватись з комерційною метою. Винагорода була мізерною. З часом Володимир дійшов висновку, що винахід може використовуватись при будівництві транспортних комерційних літаків, а отже необхідність засекречувати винахід відпала. Проте, як вчинити в такому випадку він не знав.

Що можна вчинити в такій ситуації? Чи можливо розсекретити такий винахід? Якщо так, то в якому порядку?

3. Скласти 10 тестів за темою 3.
4. Скласти договір про створення за замовленням і використання об'єкта патентного права — промислового зразка.

Варіант 12

1. Природа та необхідність існування службового об'єкта патентного права.
2. Завдання:

Ганна В. винайшла новий спосіб шиття тканини, що значно прискорювало б цей процес. Вона звернулася до відповідної установи для реєстрації свого винаходу та отримання

патенту. Однак через певні проблеми її права, як вона вважала, було порушено. Проте куди звернутись зі скаргою Ганна не знала.

В якому порядку краще та ефективніше вирішувати спори, що виникають на стадії реєстрації винаходу? До яких органів варто звертатись?

3. Скласти 10 тестів за темою 4.

4. Скласти ліцензійний договір (корисна модель).

8. Тестові завдання з навчальної дисципліни

1. Правова охорона засобів індивідуалізації товарів і послуг в Україні здійснюється на підставі отримання охоронного документа:

- а) патенту, який видається строком на 10 років;
- б) патенту, який видається строком на 20 років;
- в) свідоцтва, яке видається строком на 10 років;
- г) свідоцтва, яке видається строком на 20 років;
- д) ліцензії, яка видається строком на 20 років.

2. До нетрадиційних об'єктів промислової власності відносяться:

- а) винаходи;
- б) корисні моделі;
- в) географічні зазначення;
- г) ноу-хау;
- д) промислові зразки;
- е) торгові марки та фірмові найменування;
- є) усі відповіді вірні.

3. Під власністю розуміють право:

- а) володіти, користуватися, розпоряджатися об'єктом права;
- б) розпоряджатися, володіти, передавати об'єкт права;
- в) користуватися, розпоряджатися, керувати об'єктом права;
- г) немає правильної відповіді.

4. Відповідно до законодавства України творець об'єкта права має:

- а) тільки особисте немайнове право;
- б) тільки майнове право;
- в) особисте немайнове і майнове право;
- г) виключні права.

5. Який з перерахованих об'єктів інтелектуальної власності не є об'єктом права промислової власності:

- а) знак для товарів і послуг;
- б) комп'ютерна програма;
- в) промисловий зразок;
- г) корисна модель;
- д) усі відповіді вірні.

6. Авторським правом охороняється:

- а) вираження авторської ідеї;
- б) авторська ідея;
- в) авторська ідея і вираження авторської ідеї;
- г) немає вірної відповіді.

7. Правова охорона промислових зразків в Україні здійснюється на підставі отримання охоронного документа:

- а) патенту, який видається строком на 10 років;
- б) патенту, який видається строком на 20 років;

- в) свідоцтва, яке видається строком на 10 років;
- г) свідоцтва, яке видається строком на 20 років;
- д) ліцензії, яка видається строком на 20 років;
- е) немає вірної відповіді.

8. Не є об'єктами авторського права:

- а) акти органів державної влади;
- б) державні символи;
- в) грошові знаки;
- г) народна творчість;
- д) усі варіанти відповідей вірні.

9. Охорона майнових прав на об'єкти авторського права за Законом України «Про авторське право і суміжні права» діє:

- а) протягом життя автора;
- б) протягом життя автора і 50 років після його смерті;
- в) протягом життя автора і 70 років після його смерті;
- г) безстроково.

10. Правова охорона корисних моделей в Україні здійснюється на підставі отримання охоронного документу:

- а) патенту, який видається строком на 10 років;
- б) патенту, який видається строком на 20 років;
- в) свідоцтва, яке видається строком на 10 років;
- г) свідоцтва, яке видається строком на 20 років;
- д) ліцензії, яка видається строком на 20 років;
- е) свій варіант відповіді.

11. Авторським правом охороняються:

- а) твори літератури, фонограми, музичні твори;
- б) твори мистецтва, виконавська діяльність артиста;
- в) твори літератури, наукові твори, бази даних;
- г) усі відповіді вірні.

12. До 1991 року в Україні державі належали:

- а) майнові права на об'єкти інтелектуальної власності;
- б) немайнові права на об'єкти інтелектуальної власності;
- в) майнові і немайнові права на об'єкти інтелектуальної власності;
- г) немає вірної відповіді.

13. Правова охорона винаходів в Україні здійснюється на підставі отримання охоронного документу:

- а) патенту, який видається строком на 10 років;
- б) патенту, який видається строком на 20 років;
- в) свідоцтва, яке видається строком на 10 років;
- г) свідоцтва, яке видається строком на 20 років;
- д) ліцензії, яка видається строком на 20 років;
- е) немає вірної відповіді.

14. До об'єктів права промислової власності відносяться:

- а) винаходи, комп'ютерні програми, корисні моделі;
- б) винаходи, знаки для товарів і послуг, позначення походження товарів;
- в) промислові зразки, технічна документація, топографії інтегральних мікросхем;
- г) усі відповіді вірні.

15. Об'єктами авторського права є:

- а) літературні твори, наукові твори, комп'ютерні програми;

б) музичні твори, художні твори, державні символи і знаки;

в) ідеї, витвори мистецтва, відкриття;

г) художні твори, ноу-хау, наукові твори.

16. Охорона особистих немайнових прав на об'єкти авторського права за Законом України «Про авторське право і суміжні права» діє:

а) протягом життя автора;

б) протягом життя автора і 50 років після його смерті;

в) протягом життя автора і 70 років після його смерті;

г) безстроково.

17. Виникнення і здійснення авторських прав:

а) не вимагає будь-якого оформлення;

б) вимагає отримання авторського свідоцтва;

в) вимагає внесення до реєстру;

г) вимагає оформлення патенту.

18. Патент на винахід, який отримано в Україні має силу:

а) тільки на території України;

б) на території України і країн, з якими вона уклала двосторонні договори про патентну кооперацію;

в) на території країн – членів Всесвітньої організації інтелектуальної власності;

г) як на території України, так і на території будь-яких закордонних країн.

19. Для того, щоб громадянин України міг запатентувати винахід за кордоном, він повинен:

а) одночасно подати заявку в Державний департамент інтелектуальної власності та в закордонне патентне відомство;

б) подати заявку в Державний департамент інтелектуальної власності і, якщо протягом трьох місяців не буде отримана відповідь, подати заявку в закордонне патентне відомство;

в) подати заявку безпосередньо в закордонне патентне відомство;

г) подати заявку в Державний департамент інтелектуальної власності.

20. Об'єкти інтелектуальної власності відносяться до:

а) матеріальних активів;

б) нематеріальних активів;

в) цінних паперів;

г) речей.

21. Яка з ліцензій надає ліцензіатові найбільший обсяг прав:

а) невиключна;

б) повна;

в) одинична;

г) виключна.

22. За рівних умов, який із перерахованих платежів має мінімальний розмір:

а) роялті;

б) паушальний;

в) комбінований;

г) усі платежі мають однаковий розмір.

23. Відповідно до міжнародної практики середній строк дії ліцензійних договорів знаходиться в інтервалі:

а) до 5 років;

- б) 5–10 років;
  - в) 10–20 років;
  - г) усього строку дії охоронного документу.
24. Ліцензійний платіж «роялті» припускає виплату винагороди:
- а) рівними частками протягом дії договору;
  - б) одноразову виплату до початку масового випуску продукції;
  - в) часткову виплату до початку виробництва і виплату частини, що залишилася, протягом дії договору.
25. Винахід повинен відповідати наступним критеріям:
- а) корисності, промисловій придатності, винахідницькому рівню;
  - б) новизні, промисловій придатності, унікальності;
  - в) новизні, промисловій придатності, винахідницькому рівню;
  - г) новизні, корисності, винахідницькому рівню;
  - д) усі варіанти відповідей вірні.
26. За якою ліцензією ліцензіар передає право на використання об'єкта промислової власності ліцензіату в певному обсязі, на визначеній території і на обумовлений строк, залишаючи за собою право використовувати цей об'єкт:
- а) невиключною;
  - б) повною;
  - в) одиничною;
  - г) виключною.
27. «Паушальний» платіж припускає виплату винагороди за ліцензійним договором:
- а) рівними частками протягом дії договору;
  - б) одноразову виплату до початку масового випуску продукції;
  - в) одну частину – до початку виробництва, іншу – рівними частками протягом дії договору.
28. Корисна модель повинна відповідати наступним критеріям:
- а) корисності, промисловій придатності;
  - б) новизні, промисловій придатності;
  - в) новизні, винахідницькому рівню;
  - г) корисності, винахідницькому рівню;
  - д) усі відповіді вірні.
29. Назвіть вид ліцензії, за якою до ліцензіата переходять усі майнові права на об'єкт промислової власності на весь строк дії договору:
- а) невиключна;
  - б) повна;
  - в) одинична;
  - г) виключна.
30. Яку назву має платіж, за яким одна частина винагороди виплачується до початку випуску продукції, а інша рівними частками до кінця дії договору:
- а) паушальний;
  - б) роялті;
  - в) комбінований;
  - г) строковий.
31. Суб'єктами права на захист інтелектуальної власності є:
- а) творці об'єкта права інтелектуальної власності;
  - б) автори, власники права на результати інтелектуальної власності;
  - в) творці об'єкта права інтелектуальної власності та їхні спадкоємці;
  - г) творці та правонаступники автора об'єкта права інтелектуальної власності;

д) усі варіанти відповідей вірні.

32. Адміністративний порядок захисту прав інтелектуальної власності полягає у вирішенні суперечки:

- а) органом державного управління;
- б) адміністративним судом;
- в) господарським судом;
- г) судом щодо захисту прав інтелектуальної власності.

33. Видами адміністративних стягнень щодо захисту права інтелектуальної власності можуть бути:

- а) попередження правопорушника, штраф;
- б) конфіскація предмета, який став об'єктом адміністративного правопорушення;
- в) конфіскація грошей, одержаних унаслідок вчинення адміністративного правопорушення;
- г) штраф, виправні роботи, адміністративний арешт;
- д) усі варіанти відповідей вірні.

34. Застосовувати цивільно-правові санкції за порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності можна з дати, коли

власник прав довідався чи повинен був довідатися про порушення свого права протягом:

- а) трьох місяців;
- б) одного року;
- в) трьох років;
- г) п'яти років.

35. При порушенні патентних прав власник патенту має право вимагати:

- а) припинення дій, що порушують права власника об'єкту промислової власності;
- б) стягнення завданих збитків, включаючи неодержані доходи;
- в) відшкодування моральної та матеріальної шкоди;
- г) усі варіанти відповідей вірні.

36. За рівних умов, який із перерахованих платежів має максимальний розмір:

- а) роялті;
- б) паушальний;
- в) комбінований;
- г) усі платежі мають однаковий розмір.

37. За кримінальним законодавством можуть бути такі види покарань:

- а) штраф, виправні роботи;
- б) позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю;
- в) виправні роботи, конфіскація майна;
- г) арешт, обмеження або позбавлення волі на певний строк;
- д) усі варіанти відповідей вірні.

38. Угода TRIPS є однією з найважливіших угод:

- а) Всесвітньої організації інтелектуальної власності;
- б) національного законодавства в сфері інтелектуальної власності;
- в) Світової організації торгівлі;
- г) Організації Об'єднаних Націй.

39. Перший міжнародний документ в сфері інтелектуальної власності мав назву:

- а) Всесвітня організація інтелектуальної власності;
- б) Паризька конвенція з охорони промислової власності;
- в) Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків;
- г) Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів;
- д) Всесвітня конвенція про авторське право.

40. Бернська конвенція охороняє:

- а) товарні знаки та фірмові найменування;
- б) об'єкти права промислової власності;
- в) літературні і художні твори;
- г) об'єкти суміжних прав.

41. Відповідно до національного законодавства автором результату інтелектуальної діяльності є:

- а) юридична або фізична особа, на засоби якої створений результат інтелектуальної діяльності;
- б) юридична або фізична особа, творчою працею якої створений результат інтелектуальної діяльності;
- в) юридична особа, за службовим завданням якої створений результат інтелектуальної діяльності;
- г) фізична особа, творчою працею якої створений результат інтелектуальної діяльності;
- д) усі варіанти відповідей вірні.

42. Паризька конвенція охороняє:

- а) літературні і художні твори;
- б) товарні знаки та фірмові найменування;
- в) об'єкти суміжних прав;
- г) об'єкти права промислової власності.

43. Авторське право охороняє:

- а) ідеї;
- б) винаходи;
- в) твори;
- г) будь-які об'єкти інтелектуальної власності;
- д) немає правильних відповідей.

44. Римська конвенція охороняє:

- а) товарні знаки та фірмові найменування;
- б) об'єкти суміжних прав;
- в) об'єкти права промислової власності;
- г) літературні і художні твори.

45. Особисті немайнові права автора:

- а) після смерті автора переходять до його роботодавця;
- б) після смерті автора переходять до його спадкоємців;
- в) можуть передаватися шляхом укладення авторського договору;
- г) зберігаються за автором у разі передачі прав на використання твору;
- д) немає правильних відповідей.

46. Мадридська конвенція охороняє:

- а) літературні і художні твори;
- б) товарні знаки;
- в) об'єкти суміжних прав;
- г) об'єкти права промислової власності;
- д) немає правильних відповідей.

47. Відповідно до законодавства України авторське право на твори науки, літератури, мистецтва виникає:

- а) в результаті факту створення твору;
- б) в результаті видачі авторського свідоцтва на твір;
- в) з моменту публікації твору;
- г) після внесення до відповідного державного реєстру;
- д) немає правильних відповідей.

48. Знак охорони авторського права складається з:

- а) латинської букви «Р» в колі, імені (найменування) власника виняткових авторських прав і року першої публікації твору;
- б) латинської букви «С» в колі, імені (найменування) власника виключних авторських прав і року першої публікації твору;
- в) латинської букви «R» в колі, імені (найменування) власника виключних авторських прав і року першої публікації твору;
- д) немає правильних відповідей.

49. Відносно твору, створеного в порядку виконання службових обов'язків або службового завдання роботодавця (службового твору), якщо інше не встановлене договором між працівником і роботодавцем:

- а) авторське право належить роботодавцеві;
- б) авторське право належить авторові – працівникові, а право на використання службового твору – роботодавцеві;
- в) авторське право належить працівникові і роботодавцеві спільно;
- г) авторське право не виникає;
- д) немає правильних відповідей.

50. Знак охорони суміжних прав на фонограму складається з:

- а) латинської букви «Р» у колі, імені (найменування) власника виключних прав і року першої публікації фонограми;
- б) латинської букви «С» у колі, імені (найменування) власника виключних прав і року першої публікації фонограми;
- в) латинської букви «R» в колі, імені (найменування) власника виняткових прав і року першої публікації фонограми;
- г) немає правильних відповідей.

51. Оцінка розробок проводиться на основі аналізу і зіставлення показників, що характеризують:

- а) науковий рівень розробки;
- б) економічне, соціальне та екологічне значення розробки;
- в) можливі шляхи комерціалізації та її економічну доцільність;
- г) всі відповіді вірні.

52. Ноу-хау – це:

- а) інформація, що отримана завдяки досвіду та випробуванням, яка: не є загальновідомою чи легкодоступною на день укладення договору про трансфер технологій; є істотною, тобто важливою та корисною для виробництва продукції та/або надання послуг; є визначеною, тобто описаною достатньо вичерпно, щоб можливо було перевірити її відповідність критеріям незагальновідомості та істотності;
- б) об'єкти оцінки - майно та майнові права, які підлягають оцінці;
- в) об'єкт права інтелектуальної власності - винаходи, корисні моделі, промислові зразки; раціоналізаторські пропозиції; сорти рослин, породи тварин; комп'ютерні програми; компонування (топографії) інтегральних мікросхем;
- г) всі відповіді вірні.

53. Охоронний документ, що засвідчує пріоритет, авторство і право власності на винахід (корисну модель) – це:

- а) патент;

- б) ліцензія;
- в) договір про технологічний трансфер;
- г) договір про комерціалізацію.

54. Визначте, що є метою технологічного аудиту:

- а) встановлення відповідності технологічного стану підприємства певним технологічним критеріям та визначення рекомендацій щодо покращення та більш ефективного використання технологічного потенціалу підприємства;
- б) оцінка та ранжування розробок за комерційним потенціалом для організації подальшого їх впровадження з урахуванням встановленого рейтингу;
- в) вірні відповіді (а) і (б);
- г) жодна відповідь не є вірною.

55. Відповідно до Методичних рекомендацій з комерціалізації розробок, створених в результаті науково-технічної діяльності, затверджених наказом Держкомітету з інновацій, науки та інформатизації, всі інновації можна розподілити на наступні категорії:

- а) інновації в продуктах, інновації для клієнтів;
- б) інновації в організації; інновації в маркетингу та дистрибуції;
- в) вірні відповіді (а) і (б);
- г) інновації в продуктах, інновації для клієнтів, інновації в організації; інновації в маркетингу та дистрибуції, інновації в ноу-хау.

56. Відповідно до українського законодавства, – новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери – це:

- а) інноваційний продукт;
- б) інновація;
- в) інноваційний проект;
- г) інноваційна діяльність.

57. Технопарки України можна розділити на три категорії:

- а) створені при ВУЗах, НДІ без будь-якої підтримки держави і не мають жодних пільг;
- б) функціонуючі у спеціальних економічних зонах і користуються такими ж податковими пільгами, як решта підприємств цих зон;
- в) створені на базі великих наукових центрів або ВУЗів та мають потужні дослідницькі підрозділи, які підпадають під дію Закону України № 991 - XIV від 16 липня 1999 р. «Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків» і користуються спеціальними пільгами;
- г) всі відповіді вірні.

58. Дозвіл на використання технологій або їх об'єктів, наданий у договорі про трансфер технологій особою (особами), якій (яким) належать майнові права на зазначені технології та/або їх об'єкти – це:

- а) патент;
- б) ліцензія;
- в) договір про технологічний трансфер;
- г) договір про комерціалізацію.

59. Об'єкти інтелектуальної, у тому числі промислової, власності, а також інші аналогічні права, визнані в порядку, встановленому законодавством, об'єктом права власності – це:

- а) ноу-хау;
- б) нематеріальний актив;
- в) інновація;
- г) роялті.

60. До об'єктів права інтелектуальної власності відносять:

- а) винаходи, корисні моделі, промислові зразки;
- б) раціоналізаторські пропозиції; сорти рослин, породи тварин;

в) комп'ютерні програми; компонування (топографії) інтегральних мікросхем;

г) всі відповіді вірні.

61. Визначте охоронний документ на такі об'єкти права інтелектуальної власності, як торговельна марка та топографія:

а) патент;

б) ліцензія;

в) свідоцтво;

г) всі відповіді вірні.

62. Визначте охоронний документ на такі об'єкти права інтелектуальної власності, як винахід, корисна модель, промисловий зразок:

а) патент;

б) ліцензія;

в) свідоцтво;

г) всі відповіді вірні.

63. Охоронним документом, що закріплює права суб'єктів права на сорт рослин є:

а) патент;

б) ліцензія;

в) свідоцтво;

г) всі відповіді вірні.

64. Заявка на патент – це перелік документів, необхідних для отримання Патенту, в тому числі:

а) заява на винахід, промисловий зразок, товарний знак;

б) опис суті рішення, що заявляється, із формулою винаходу;

в) реферат, креслення, фотографії;

г) всі відповіді вірні.

65. Яке твердження не є вірним?

а) на рішення про відмову в прийнятті заявки до розгляду заявник може подати заперечення до Апеляційної ради Держпатенту;

б) заперечення може подаватися протягом шести місяців від дати його одержання;

в) заперечення розглядається Апеляційною радою Держпатенту протягом двох місяців від дати його надходження.

г) рішення Апеляційної ради не є остаточним.

66. У патентознавстві термін винахід вживають:

а) на означення не будь-яких продуктів творчої діяльності;

б) термін не вживають в патентознавстві;

в) на означення продуктів творчої діяльності, які визнані державою і засвідчені охоронними документами на них;

г) на означення інноваційних продуктів.

67. Відповідно до п. 2 ст. 6 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» об'єктом винаходу може бути:

а) продукт (пристрій, речовина, штам мікроорганізму, культура клітин рослин і тварин);

б) спосіб, а також застосування раніше відомого продукту чи способу за новим призначенням;

в) конструктивне виконання пристрою, як об'єкт корисної моделі;

г) всі відповіді вірні.

68. Визначте, які об'єкти не можуть одержати правову охорону, бо не відповідають критеріям винаходу:

а) об'єкти, які не відповідають критеріям винаходу;

б) відкриття, наукові теорії та математичні методи; методи організації та управління господарством; плани, умовні позначення, розклади, правила; методи виконання розумових операцій;

в) програми для обчислювальних машин; результати художнього конструювання; топології інтегральних мікросхем; сорти рослин і породи тварин;
г) всі відповіді вірні.

69. Пріоритет винаходу в Держпатенті встановлюють:

- а) за датою надходження до Патентного відомства України останнього з відсутніх документів;
- б) за датою надходження до Патентного відомства України заявки;
- в) за датою, встановленою Патентним відомством України;
- г) за датою, встановленою Патентним відомством України, але не пізніше ніж протягом 30 днів з моменту подання заявки.

70. Визначте промисловий зразок відповідно до ст. 1 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки»:

- а) технічне рішення, яке фірма вважає недоцільним патентувати з певних причин;
- б) результат творчої діяльності людини в галузі художнього конструювання. Він являє собою нематеріальне благо, результат інтелектуальної творчої діяльності, який може бути втілений у конкретних матеріальних носіях;
- в) винахід, використання якого дає змогу зробити якісно новий стрибок у певній галузі техніки, або створення нової галузі чи напряму в техніці;
- г) всі відповіді невірні.

71. Дайте визначення знаку для товарів і послуг:

- а) результат творчої діяльності людини в галузі художнього конструювання. Він являє собою нематеріальне благо, результат інтелектуальної творчої діяльності, який може бути втілений у конкретних матеріальних носіях;
- б) документ, який видається на ім'я автора відкриття і засвідчує визнання виявлених закономірностей, властивостей і явищ матеріального світу відкриттям, пріоритет і вторство на відкриття, з чим пов'язане набуття автором відповідних прав і пільг, передбачених законодавством більшості країн.
- в) охоронний документ (свідоцтво або патент), який видається на винахід, що являє собою вдосконалення або модифікацію іншого винаходу;
- г) це позначення, за допомогою якого товари і послуги одних виробників відрізняються від однорідних товарів і послуг інших виробників.

72. Дата початку дії патенту:

- а) визначається днем подачі заявки в патентне відомство країни;
- б) визначається днем видачі патенту;
- в) визначається днем реєстрації заявки в патентному відомстві чи днем прийняття заявки до розгляду;
- г) всі відповіді вірні.

73. Яку відповідальність згідно з чинним законодавством зумовлює неправомірне використання знаків для товарів і послуг, а також інші дії, що заподіюють чи можуть заподіяти шкоду власникові прав на них:

- а) зумовлюють цивільно-правову відповідальність;
- б) зумовлюють кримінальну відповідальність;
- в) вірні відповіді (а) і (б);
- г) жодна відповідь не є вірною.

74. В якому разі договір на видачу ліцензії та договір на реєстрацію товарного знака за кордоном вважаються недійсними?

- а) договори не були зареєстровані в Держпатенті України;
- б) договори не були зареєстровані в патентному відомстві іноземної країни;
- в) у будь-якому разі договори є дійсними;
- г) договори не були нотаріально засвідчені.

75. Визначте, основні відмінності між винаходом і корисною моделлю:

- а) як корисні моделі патентами охороняються тільки ті рішення, що є пристроями;
- б) для отримання правової охорони на корисну модель не вимагається відповідність критерію «винахідницький рівень»;

в) рівень творчої діяльності за корисною моделлю є вищим ніж за винаходом; г) вірні відповіді (а) і (б).

76. Ліцензіар – це:

- а) особа, що передає права;
- б) особа, що приймає права;
- в) особа що придбала ліцензію;
- г) особа, що продала ліцензію.

77. Ліцензіат – це:

- а) особа, що передає права;
- б) особа, що приймає права;
- в) особа що придбала ліцензію;
- г) особа, що продала ліцензію.

78. Яке з тверджень є вірним:

- а) ноу-хау – це сукупність інформації, необхідна для найбільш ефективного здійснення якогось виробничого процесу або для випуску досконалого на даний момент виробу;
- б) ноу-хау є секретом виробництва, що обов'язково повинен бути пов'язаним з яким-небудь винаходом;
- в) ноу-хау являє собою знання і практичний досвід технічного, комерційного, адміністративного, фінансового або іншого характеру, які практично мають застосування у виробництві і професійній практиці, та не характеризуються секретністю або конфіденційністю; г) вірні відповіді (б) і (в).

79. МКВ в інтелектуальній власності – це:

- а) Міжнародна класифікація винаходів;
- б) Міжнародна класифікація виробів;
- в) Міжнародна класифікація винахідників;
- г) інше.

80. Яке з тверджень щодо права авторства є вірним:

- а) право авторства є відчужуваним;
- б) право авторства може бути передано іншій особі після смерті автора;
- в) право авторства є невідчужуваним;
- г) вірні відповіді (б) і (в).

9. Методики активації навчального процесу

Дисципліна «Інтелектуальна власність» відіграє важливу світоглядну і методологічну роль в системі підготовки майбутніх фахівців. Вона узагальнює досвід попередньої підготовки і спирається на наявний рівень загальнокультурного і професійного розвитку студентів, готує здатності самостійного вирішення сучасних проблем у практичній сфері застосування інтелектуальної власності.

Основними формами навчальної роботи при вивченні дисципліни є лекційні заняття. Лекції проводяться з базових питань інтелектуальної власності, містять узагальнений теоретичний матеріал, що є базою для самостійної роботи студентів.

У ході читання лекцій увага акцентується на найбільш складних питаннях досліджуваної теми, даються рекомендації по самостійній роботі над відповідними темами. Як форми навчання виступають інформативні, аналітичні й проблемні лекції.

Для досягнення поставлених цілей викладання дисципліни реалізуються наступні засоби, способи і організаційні заходи:

- вивчення теоретичного матеріалу дисципліни на лекціях з використанням комп'ютерних технологій;
- самостійне вивчення теоретичного матеріалу дисципліни з використанням Інтернет-ресурсів, інформаційних баз, методичних розробок, спеціальної навчальної та наукової літератури;

- закріплення теоретичного матеріалу при проведенні семінарів, виконання проблемно-орієнтованих, пошукових, творчих завдань. При освоєнні дисципліни використовуються такі поєднання видів навчальної роботи з методами і формами активізації пізнавальної діяльності майбутніх фахівців для досягнення запланованих результатів навчання і формування компетенцій:

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При викладанні лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для розмірковування. При цьому лектор задає запитання, які спонукають студента шукати розв'язання проблемної ситуації. Така система примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження.

Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів. Навчальна дискусія відрізняється від інших видів дискусій тим, що новизна її проблематики ставиться лише до групи осіб, що беруть участь у дискусії, тобто те рішення проблеми, що вже знайдено в науці, має бути знайти в навчальному процесі в даній аудиторії.

Навчальні групові дискусії дають найбільший ефект при вивченні й проробленні складного матеріалу й формуванні потрібних установок. Цей активний метод навчання забезпечує гарні можливості для зворотного зв'язку, підкріплення, практики, мотивації й перенесення знань і навичок з однієї області в іншу.

Форма розбору та аналізу конкретних ситуацій, яка дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу. Ціль цієї форми – навчити студентів аналізувати інформацію, виявляти ключові проблеми, вибирати альтернативні шляхи рішення, оцінювати їх, знаходити оптимальний варіант і формулювати програми дій. При виконанні сполучається індивідуальна робота студента із проблемною ситуацією й групове обговорення пропозицій, підготовлених кожним членом групи. Це дозволяє що навчається розвивати навички групової, командної роботи, що розширює можливості для рішення типових проблем у рамках досліджуваної навчальної тематики.

Пошукова робота – дослідницький принцип, що передбачає самостійну дослідницьку діяльність студентів у процесі навчання, моделювання або повторення процесу реального наукового пошуку і наукового відкриття.

Командна робота та ігри – форма активізації студентів, за якої вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації у ролі безпосередніх учасників подій. Цей метод являє собою в комплексі рольову гру з різними, найчастіше протилежними інтересами її учасників і необхідністю прийняття якого-небудь рішення по закінченні або в ході гри.

Рольові ігри допомагають формувати такі важливі ключові кваліфікації, як комунікативні здатності, толерантність, уміння працювати в малих групах, самостійність мислення й т. д. Від викладача потрібно більша попередня методична підготовка при проведенні рольових ігор, уміння прогнозувати результати й робити відповідні висновки. Ділові ігри характеризуються спрямованістю на зняття певних практичних проблем, придбання навичок виконання конкретних прийомів діяльності.

Методи навчання.

- Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний (словесний): (читання лекції, демонстрація презентацій та інших наочних матеріалів);
- Дискусійний: елементи дискусії (суперечки, зіткнення позицій, навмисного загострення й навіть перебільшення протиріч в обговорюваному змістовному матеріалі) можуть бути використані на практичних заняттях, а також, під час лекцій;

Проблемний метод викладання на практичних заняттях (обговорення зі студентами ключових проблемних питань).

Дослідницький та частково-пошуковий: у самостійній роботі (опрацювання основної літератури; виконання індивідуальних завдань та завдань, які пропонуються для самостійної роботи), виконання додаткових завдань (за бажанням) тощо.

Політика щодо академічної доброчесності

Не допускається плагіат при виконанні текстової частини кваліфікаційної магістерської роботи (пояснювальної записки). У випадку виявлення факту плагіату до студентів можуть застосовуватись санкції у вигляді недопущення до публічного захисту роботи. (див. Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату)

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятись на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

10. Засоби контролю

Форми поточного контролю знань

Обов'язковим елементом самостійної роботи студента є виконання і захист контрольної роботи. Контроль за виконанням контрольної роботи виконується відповідно до графіку консультацій, захист контрольної роботи відбувається у позааудиторний час. Оцінюються знання студентом основних визначень, а також вмінь їх застосовувати. Контрольна робота має бути виконана у повному обсязі, акуратно оформлена та містити аналіз. Поточний контроль знань також здійснюється під час опитування, оцінювання рівня виконаних завдань на семінарському занятті (практичному занятті)

Підсумковий контроль знань

Здійснюється в екзаменаційну сесію у формі заліку, до якого допускаються студенти, що виконали і захистили контрольну роботу. Засобом підсумкового контролю є залік у вигляді тестування.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

-Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента шляхом виконання конкретного завдання.

-Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни (семестровий контроль) або відокремлених за робочим навчальним планом розділів.

Форма поточного контролю:

-перевірка практичних завдань.

Семестровий контроль:

- диференційований залік.

Результати навчання студентів оцінюються за шкалою Університету (0-100), а національною 4-х бальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Політика щодо відвідування

Здобувачі вищої освіти в період дипломування зобов'язані регулярно відвідувати консультації керівників розділів магістерської роботи для своєчасної підготовки роботи до публічного захисту.

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

11. Розподіл балів, які студенти отримують студенти

Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що він отримує за:

1. Результати роботи студентів під час семінару (практичної роботи);
2. Якість виконання індивідуального завдання (контрольної роботи).
3. Тестування

Система рейтингових балів та критерії оцінювання

1. Робота студентів під час семінару (практичної роботи).

Максимальна кількість балів = 10 балів.

Критерії оцінювання:

10 – ґрунтовна відповідь, відображення власної позиції, активна участь у дискусіях;

8 – правильна відповідь, активна участь у дискусіях;

4 – відповідь неточна або неповна, пасивна участь у дискусіях;

0 – відсутність на занятті.

2. Індивідуальне завдання (контрольна робота)

Максимальна кількість балів = 50 балів.

Критерії оцінювання:

45-50 – правильна відповідь;

20-44 – відповідь неточна або неповна;

10-19 – відповідь неточна або неповна;

0 – відповідь неправильна.

3. Тестування

Максимальна кількість балів = 40 балів.

$80 \times 0,5 = 40$ балів.

Розрахунок шкали (R) рейтингу

Сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$R\ C = 10 + 10 + 50 + 40 = 100$ балів

Критерії підсумкового оцінювання

Сума балів	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	Відмінно (A)	Відмінно	Зараховано
82-89	Дуже добре (B)	Добре	
74-81	Добре (C)		
64-73	Задовільно (D)	Задовільно	Не зараховано
60-63	Достатньо (E)		
35-59	Незадовільно (FX)	Незадовільно	
1-34	Неприйнятно (F)		

12. Методичне забезпечення

Робоча програма (розглянута та схвалена на засіданні кафедри). Плани занять, конспект лекцій. Перелік основної та додаткової літератури. Навчально-наочні посібники, технічні засоби навчання тощо. Методичні розробки для проведення окремих занять. Тести.

13. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Закон України „Про авторське право і суміжні права” (із змінами і доповненнями) № 3792-ХІІ – ВР від 23.12.1993 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
2. Закон України „Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів та фонограм” (із змінами і доповненнями) № 1587-ІІІ–ВР від 23.03.2000 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
3. Закон України „Про охорону прав на винаходи і корисні моделі” (із змінами і доповненнями) № 3687-ХІІ – ВР від 15.12.1993 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
4. Закон України „Про охорону прав на промислові зразки” (із змінами і доповненнями) №3688 – ВР від 15.12.1993 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
5. Закон України „Про ліцензування певних видів господарської діяльності” (із змінами і доповненнями) № 1775-ІІІ – ВР від 01.06.2000 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
6. Закон України „Про охорону прав на зазначення походження товарів” (із змінами і доповненнями) № 752-ХІV – ВР від 16.06.1999 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
7. Закон України „Про охорону прав на знаки для товарів і послуг” (із змінами і доповненнями) № 3689-ХІІ – ВР від 15.12.1993 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
8. Указ президента України „Про Тимчасове положення про правову охорону об’єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій в Україні” № 479/92 від 18.09.1992 р. // www.rada.gov.ua.
9. Наказ КМ України „Правил складання, подання та проведення експертизи заявки на реєстрацію кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару” № 598 від 17.08.2001 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
10. Наказ КМ України „Правила складання і подання заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг” № 116 від 28.07.95 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”.
11. Наказ КМ України „Про порядок складання, подачі і розгляду заяви на раціоналізаторську пропозицію” № 131 від 27.08.1995 р. // www.rada.gov.ua.
12. Наказ КМ України „Правила розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель” № 197 від 15.03.2002 р. // www.rada.gov.ua.
13. Наказ КМ України „Правила складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель” № 154 від 6.02.2004 р. // www.rada.gov.ua.
14. Наказ КМ України „Правила складання та подання заявки на промисловий зразок” № 110 від 18.02.2002 р. // www.rada.gov.ua.

15. Господарський Кодекс України // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
16. Цивільний Кодекс України // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
17. Закон України „Про власність” (із змінами і доповненнями) № 697-ХІІ-ВР від 07.02.1991 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
18. Закон України „Про захист від недобросовісної конкуренції” (із змінами і доповненнями) № 236/96 – ВР від 07.06.1996 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
19. Закон України „Про захист прав споживачів” (із змінами і доповненнями) № 1023-ХІІ – ВР від 12.05.1991 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
20. Наказ КМ України „Інструкція про розгляд заявки про наміри здійснити патентування винаходу (корисної моделі) в іноземних державах” № 81 від 22.05.95 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.

Базова

21. Приб Г.А. Патентознавство: Навч. посіб. для дистанційного навчання / За наук. ред. С.І. Табачнікова. – К.: Університет „Україна”, 2006. – 303 с.
22. Основи патентування і ліцензування: Навч. посібник / Назаренко І.І., Кредісов А.І., Ракша В.О.; За ред. І.І. Кредитова. – К.: Знання України, 2006. – 306 с.
23. Патентні дослідження: Метод. рекомендації / За ред. В.Л. Петрова. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 1999. – 264 с.
24. Підпригора О.А., Підпригора О.О., Право інтелектуальної власності України. – К.: Хрінком Інтер, 1998. – 334 с.
25. Ксенофонтowa М. М. Інтелектуальна власність : у схемах і таблицях : навч. посіб. / М. М. Ксенофотова, В. П. Самодай, С. Г. Дубовик. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. – 292 с.
26. Кірін, Р.С. Інтелектуальна власність : підручник / Р.С. Кірін, В.Л. Хоменко, І.М. Коросташова. – Д.: Національний гірничий університет, 2012. – 320 с.

Допоміжна

27. Бояр А. О. Інтелектуальна власність: моногр.– Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2007.– 164 с.
28. Методические рекомендации по проведению патентных исследований. – М.: ВНИИПИ, 1988. – 174 с.
29. Патентні дослідження. Основні положення та порядок проведення: ДСТУ 3575-97 / Розробники: Г.П. Крайчинська, Г.П. Добриніна, В.П. Герчанівська та ін. – К.: Держстандарт України, 1997. – 14 с.
30. Підпригора О. А. Право промислової власності в цивільному кодексі України. Питання інтелектуальної власності. Збірник наук. праць. Випуск другий. – К.: Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності АПрН України, – 2005. – С. 5-26.
31. Кубанов Р. А. Професіоналізація управлінської діяльності: вступ до проблеми. Актуальні проблеми та перспективи розвитку фундаментальних, прикладних, загальнотехнічних та безпекових наук: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 29 червня 2022 р. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2022. С. 35-39.

32. Кубанов Р. А. Соціально-економічні потреби та вимоги до менеджерів будівельних організацій. Національний університет імені Лесі Українки. Трансформація національної, закордонної моделей економічного розвитку та законодавства в умовах воєнного часу: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції ВНУ ім. Лесі Українки, (27-29 червня 2022 року), м. Луцьк: СПД Галяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2022. С. 58-60.
33. Кубанов Р. А. Трансфер технологій: сутність і головні компоненти. Питання інтелектуальної власності у сфері трансферу технологій: збірн. наук. прац. IV Всеукр. наук.-практ. конф.-семін. з пробл. екон. інтел. власн., 21 травн. 2021р., Київ : Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України, 2021. С. 142-148. URL: http://ndiiv.org.ua/Files2/Pytannia_intelektualnoi_vlasnosti_u_sferi_transferu_tekhnolohii-21.05.2021.pdf

Інтернет ресурси

34. Інтелектуальна власність» Науково-практичний журнал <http://www.intelvlas.com.ua>
35. Патентбюро <http://patent.net.ua/>
36. Державний інститут інтелектуальної власності МОН України <http://cstei.lviv.ua/ua/item/265>
37. Всесвітня організація інтелектуальної власності <http://geneva.mfa.gov.ua/ua/ukraine-io/wipo>